

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a a dr.Juhász Zoltán Tamás ügyvéd által képviselt felperesnek a meghatalmazott által képviselt alperes ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt a Fővárosi Bíróság előtt 28.P.25.305/2007. szám alatt folyamatban volt és másodfokon a Fővárosi Ítélőtábla 5.Pf.20.382/2010/5. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által 37. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy térítsen meg az államnak külön felhívásra 272.900 (Kettőszázhetvenkettőezer-kilencszáz) forint felülvizsgálati illetéket.

I n d o k o l á s

A felperesnek a bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt a indított perében a Legfelsőbb Bíróság, mint másodfokú bíróság a Fejér Megyei Bíróság 3.P.22.070/2000/6. számú ítéletének a fellebbezéssel támadott rendelkezéseit a Pf.V.25.376/2001/5. számú ítéletével megváltoztatta és a felperes keresetét a követelés elévülése miatt elutasította. A Legfelsőbb Bíróság 2003. április 9-én a felperes felülvizsgálati kérelmét a Pfv.20.104/2003/2. számú végzéssel elutasította.

A felperes 2007. június 27-én keresetet terjesztett elő a Magyar Állam alperes ellen a Fejér Megyei Bíróság által elsőfokon megítélt 1.500.000 forint és kamatai, valamint a 247.500 forint perköltség és kamata megfizetése iránt arra hivatkozva, hogy a Legfelsőbb Bíróság az elévülés kérdésében tévesen foglalt állást. A Fejér Megyei Bíróság hiánypótló felhívására a felperes 2007. július 30-án károkozóként az alperest jelölte meg. A Fejér Megyei Bíróságnak a keresetlevél Fővárosi Bírósághoz való áttételét elrendelő végzése 2007. szeptember 27-én jogerőre emelkedett.

Az alperes a kereset elévülésére hivatkozott és azt érdemben is vitatta.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a keresetet elutasította. Az elévülési kifogást alaptalannak tartotta, mert az áttételt elrendelő végzés jogerőre emelkedése napjából (2007. szeptember 27.) kikövetkeztethető volt, hogy az alperes az áttételt elrendelő végzéssel együtt a felperes "beadványát" is megkapta, így tudomást szerzett a követelésről, ezáltal az iratok kézbesítésével az elévülés megszakadt. Az elsőfokú bíróság ezért a keresetet érdemben vizsgálta és megállapította, hogy a jogorvoslati lehetőségek kimerítése után a jogerős ítélet tartalma, az alperes által hozott ítélet jogszerűsége az ellene kártérítés iránt indított perben nem vizsgálható, ezért a keresetet elutasította.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú ítélet indokolása szerint az alperes fellebbezési ellenkérelméből nem vonható le olyan következtetés, hogy a védekezéseként hivatkozott elévülési kifogást ne tartaná fenn, ezért a másodfokú bíróság elsődlegesen ezt vizsgálta. Megállapította, hogy a felperes kárigénye a jogerős határozat meghozatalának napjától (2002. szeptember 19.) esedékes, az öt éves elévülési idő

pedig nem szakadt meg. A felperes az alperessel szembeni követelését bírósági úton csak 2008. november 19-én érvényesítette, amikor alperesként először jelölte meg a Legfelsőbb Bíróságot. Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a követelés bírósági úton való érvényesítése a Legfelsőbb Bírósággal szemben 2007. szeptember 27. napja előtt megtörtént oly módon, hogy az áttételt elrendelő végzéssel együtt a keresetlevél is kézbesítésre került a részére. A keresetlevél alperese ugyanis nem a Legfelsőbb Bíróság, hanem a Magyar Állam volt és a követelés bírósági úton való érvényesítése a keresetlevél benyújtásával és nem annak kézbesítésével történik. A bírósági úton való érvényesítés a Legfelsőbb Bírósággal szemben a 12. sorszámú beadvány benyújtásával történt meg, a bíróság hiánypótlási felhívására előterjesztett 2007. július 30-i felperesi beadvány a tartalma szerint pedig nem tekinthető a Legfelsőbb Bíróságnak címzett nyilatkozatnak, így ennek kézbesítése nem járhatott az elévülés megszakításával.

A felperes felülvizsgálati kérelme a keresetének helyt adó döntés meghozatalára irányult. Jogi álláspontja szerint sérült az elévülés jogintézménye, a másodfokú ítélet ellentétes az 53/1992. (X.19.) AB határozattal, s az elsőfokú ítélet nem vette figyelembe a 778/D/2000. AB határozatban foglaltakat. A másodfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy az elsőfokú ítéletnek nem volt elsőfokon jogerőre emelkedett rendelkezése, mert az elsőfokú bíróság az elévülési kifogást jogerősen elbírált, ezáltal a másodfokú bíróság e tekintetben fellebbezés hiányában bírálta felül az elsőfokú ítéletet. Az elévülési kifogás érdemben is alaptalan. A Pp. 121. §-ának (2) bekezdése értelmében a felperes köteles bevárni a károkozást igazoló okirat, azaz a jogerős ítélet kézbesítését, ezért az elévülés kezdete a jogerős ítélet kézbesítésének napja. A felperes hivatkozott arra, hogy a 2007. június 27-én benyújtott keresetében alperesként a Magyar Államot jelölte meg, a 2007. július 28-i hiánypótlásban azonban már részletezte, hogy a Legfelsőbb Bíróság kárfelelősségét mire alapozza és az áttétel elrendelésére is azért került sor, mert a Fejér Megyei Bíróság is a Legfelsőbb Bíróságot tekintette alperesnek. A felülvizsgálati kérelem tartalmazta továbbá a felperesnek az alkotmányjogi panaszát, utalva arra, hogy a Ptk-nak az elévülést szabályozó általános rendelkezéseiből eredő jogok mindenkit megilletnek a közhatalmat gyakorló károkozóval szemben is, a károsultat pedig nem érheti hátrány amiatt, hogy keresetében a kár okozóját nem alperesként jelölte, hanem károkozónak nevezte.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban való fenntartását kérte. Jogi álláspontja szerint a másodfokú bíróság a felperes fellebbezésének elbírálása kapcsán vizsgálhatta az alperesnek az elévülésre vonatkozó védekezését, azt pedig a másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a követelés elévülése nem a korábban meghozott ítélet kézbesítésének napjától, hanem a kihirdetésétől kezdődik. Az elévülés megszakítására a Magyar Állam ellen benyújtott kereset nem alkalmas, mint ahogy az a körülmény sem, hogy a keresetlevél áttételét elrendelő végzéssel együtt kézbesítésre került a Legfelsőbb Bíróságnak is, az egyébként alperesként Magyar Államot megjelölő keresetlevél. Miután a Legfelsőbb Bírósággal szemben joghatályos igényérvényesítés 2008. november 19-én történt, a felperes követelése elévült. A felülvizsgálati ellenkérelem szerint nincs indok az Alkotmánybíróság megkeresésére, érdemben pedig nem állapítható meg olyan jogszabálysértés, amely a Ptk. 349. §-ának (3) bekezdése és a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján az alperes kártérítő felelőssége megállapításának alapjául szolgálna.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az elsőfokú eljárásban az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását több ok miatt kérte és a

követelés elévülésére is hivatkozott. A kereset elbírálása során a bíróságnak az alperes védekezéseit vizsgálnia kell, abból azonban, hogy az alperes számára kedvező elutasító döntésnek nem volt olyan rendelkezése, amely ellen fellebbezést (csatlakozó fellebbezést) nyújthatott volna be, nem következik, hogy a védekezésének valamely részét ne tartotta volna fenn. A Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint a másodfokú bíróság helybenhagyja az elsőfokú bíróság ítéletét, ha az érdemben helyes. A fellebbezési felülbírálat a fellebbezési kérelem és fellebbezési ellenkérelem korlátai között történhetett, ám ennek során az alperesnek a perben előterjesztett egyetlen védekezését sem lehetett figyelmen kívül hagyni. A Pp. 253. §-ának (3) bekezdése és a Pp. 247. §-a értelmében a másodfokú bíróság nem terjeszkedhet túl a fellebbezési kérelmen, ami azt jelenti, hogy az elsőfokú ítéletet a fellebbező fél hátrányára nem változtathatja meg, ha az ellenfél az ítéletet fellebbezéssel, illetőleg csatlakozó fellebbezéssel nem támadta meg. Az adott esetben azonban erről nincs is szó. A felperes a fellebbezésében a keresetének helyt adó döntés meghozatalát kérte, a másodfokú bíróságnak pedig az alperesnek a keresettel szemben előterjesztett védekezésében előadottakat vizsgálnia kellett, így nem volt akadálya annak sem, hogy az elsőfokú bíróságtól eltérő álláspontra helyezkedjen az elévülés kérdésében.

A Ptk. 326. §-ának (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. A Ptk. 360. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. Az adott esetben a kereset szerinti kárigény a felperes által jogsértőnek tartott jogerős ítélet meghozatalakor vált esedékessé. Az állított károsodás nem az ítélet kézbesítésével, hanem annak meghozatalával következett be. Ezt az anyagi jogszabályt és ennek alapján az esedékesség időpontjának megállapítását nem befolyásolja a Pp. 121. §-ának (2) bekezdése, amely szerint a keresetlevélhez csatolni kell azt az okiratot, amelynek tartalmára a felperes bizonyítékként hivatkozik. Az ítélet kézbesítésének az elévülés nyugvása körében lehetne jelentősége, ez azonban az adott esetben szóba sem kerülhet, a felperes az ítélet tartalmáról annak kihirdetésével tudomást szerzett, így 2002. szeptember 19. napjától az öt éves elévülési időn belül a kárigény érvényesítésének nem volt akadálya.

Nem vitatott tény, hogy a felperes a kártérítés iránti keresetét 2007. június 27-én a Magyar Állam ellen nyújtotta be. Függetlenül attól, hogy ezt milyen jogi megfontolásból tette, a keresetlevél beadása az alperessel szemben előterjesztett követelése elévülésének megszakadását nem eredményezi. A Ptk. 327. §-ának (1) bekezdése értelmében az elévülést a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás és a követelés bírósági úton való érvényesítése megszakítja, az írásbeli felszólításnak azonban a kötelezethez intézettnek kell lennie és a bírósághoz benyújtott keresetlevélből is ki kell derülnie, hogy a felperes az igényét alperesként kívül szemben érvényesíti. A Ptk. 327. §-ának (1) bekezdése értelmében ugyanis csak olyan cselekmény alkalmas az elévülés megszakítására, amelynek folytán a kötelezett írásban értesül arról a követelésről, amelynek kiegyenlítését tőle igénylik. A másodfokú bíróság ezért helyesen állapította meg, hogy a felperesnek a hiánypótlási felhívásra előterjesztett beadványa - függetlenül a bíróságnak az áttétellel kapcsolatos intézkedéseitől - nem tekinthető ilyennek, bírósági úton a felperes a követelést csak 2008. november 19-én, azaz az elévülési idő lejártja után érvényesítette az alperessel szemben, ezért a Ptk. 325. §-ának (1) bekezdése alapján a kereset elutasításának volt helye. Az elévülés megállapítása nem ellentétes a Ptk. 349. §-a (2) bekezdésének alkotmányellenességét megállapító 53/1992. (X.19.) AB határozattal. A követelés elévülése folytán a bírósági jogkörben okozott kárért való felelősség feltételeinek az adott esetben való fennállását a bíróságnak már vizsgálnia nem kellett. Az elévülés kérdését a 778/D/2000. AB határozat nem érinti, arra pedig a felülvizsgálati ellenkérelem helyesen utal, hogy a perbeli tényállás mellett az Alkotmánybíróság megkeresésének korábban indoka, a felülvizsgálatban pedig lehetősége nem volt.

A kifejtettetekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése

szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperes a felülvizsgálati eljárásban perköltséget nem igényelt, ezért erről rendelkezni nem kellett; a le nem rótt felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a pedig a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2011. március 23.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bíróági tisztviselő

HM